

Warszawa, dnia 11 lipca 2023 r.

Sygn. akt VI Ka 343/22

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Sąd Okręgowy Warszawa-Praga w Warszawie VI Wydział Karny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący: SSO Tomasz Morycz

protokolant: p.o. protokolant sądowy A. Ś.

przy udziale prokuratora Anety Ostromeckiej

po rozpoznaniu dnia 11 lipca 2023 r.

sprawy W. M., syna L. i A., ur. (...) w W.

oskarżonego o przestępstwa art. 157 § 2 kk, art. 217 § 1 kk

na skutek apelacji wniesionych przez prokuratora i oskarżonego

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi - Południe w W.

z dnia 13 grudnia 2021 r. sygn. akt III K 1059/20

I. uchyla zaskarżony wyrok i przekazuje sprawę Sądowi Rejonowemu dla Warszawy Pragi - Południe w W. do ponownego rozpoznania;

II. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego Warszawa - Praga w Warszawie na rzecz adw. I. O. kwotę 1.239,84 (tysiąc dwieście trzydzieści dziewięć 84/100) złotych,

w tym podatek od towarów i usług, tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną oskarżonemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym.

UZASADNIENIE		
Formularz UK 2	Sygnatura akt	VI Ka 343/22
Załącznik dołącza się w każdym przypadku. Podać liczbę załączników:	2	
CZEŚĆ WSTĘPNA		

1.1 Oznaczenie wyroku sądu pierwszej instancji

Wyrok Sądu Rejonowego dla Warszawy Pragi - Południe w W. z dnia 13 grudnia 2021 r. w sprawie o sygn. akt III K 1059/20.

1.2 Podmiot wnoszący apelację

oskarżyciel publiczny albo prokurator w sprawie o wydanie wyroku łącznego

oskarżyciel posiłkowy

oskarżyciel prywatny

obrońca

oskarżony albo skazany w sprawie o wydanie wyroku łącznego

inny

1.3. Granice zaskarżenia

1.3.1. Kierunek i zakres zaskarżenia

na korzyść

na niekorzyść

w całości

w części

#

co do winy

#

co do kary

#

co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia

1.3.2. Podniesione zarzuty

Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji.		
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. - obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. - rażąca niewspółmierność kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	

1.4. Wnioski

#	uchylenie	#	zmiana
---	-----------	---	--------

Ustalenie faktów w związku z dowodami przeprowadzonymi przez sąd odwoławczy

2.1. Ustalenie faktów

2.1.1. Fakty uznane za udowodnione				
Lp.	Wskazać oskarżonego.	Wskazać fakt.	Dowód ze wskazaniem numeru karty, na której znajduje się dowód.	
		W. M.	Stan psychiczny oskarżonego w odniesieniu do zarzucanych mu czynów w znacznym stopniu ograniczał zdolność rozpoznania ich znaczenia czynów i pokierowania swoim postępowaniem w rozumieniu art. 31 § 2 kk, wymagając udzielenia mu pomocy prawnej.	Opinia sądowo - psychiatryczna - k.241 Uzupełniająca opinia sądowo - psychiatryczna - k.285
		W. M.	Sytuacja majątkowa Dotychczasowa niekaralność	Informacja e - (...) k.311 Karta karna - k.312
2.1.2. Fakty uznane za nieudowodnione				
Lp.	Wskazać oskarżonego.	Wskazać fakt.	Dowód ze wskazaniem numeru karty, na której znajduje się dowód.	

2.2. Ocena dowodów

2.2.1. Dowody będące podstawą ustalenia faktów		
Wskazać fakt	Dowód	Zwięźle o powodach uznania dowodu.
Stan psychiczny oskarżonego w odniesieniu do zarzucanych mu czynów w znacznym stopniu ograniczał zdolność rozpoznania ich znaczenia czynów i pokierowania swoim postępowaniem w rozumieniu art. 31 § 2 kk, wymagając udzielenia mu pomocy prawnej.	Opinia sądowo - psychiatryczna - k.241 Uzupełniająca opinia sądowo - psychiatryczna - k.285	Opinie były pełne, logiczne i jednoznacznie odpowiadały na pytania wymagające wiedzy specjalnej. Do ich wydania doszło po uprzednim przebadaniu oskarżonego i zapoznaniu się z aktami sprawy. Opinie nie były kwestionowane przez żadną ze stron i nie budziły też wątpliwości Sądu.
Sytuacja majątkowa Dotychczasowa niekaralność	Informacje - (...) Karta karna	Dokumenty zastały sporządzone przez uprawnione osoby i podmioty. Nie były kwestionowane przez żadną ze stron i nie budziły też wątpliwości Sądu.

2.2.2. Dowody nieuwzględnione przy ustaleniu faktów (dowody, które sąd uznał za niewiarygodne oraz niemające znaczenia dla ustalenia faktów)		
Wskazać fakt	Dowód	Zwięźle o powodach nieuwzględnienia dowodu.

STANOWISKO SĄDU ODWOŁAWCZEGO WOBEC ZGŁOSZONYCH		
---	--	--

ZARZUTÓW wniosków	i		
Lp.	Zarzut		
	<p>Prokurator zaskarżonemu wyrokowi zarzucił obrazę prawa materialnego inną niż wynikającą z art. 438 pkt 1 kpk poprzez błędne zastosowanie art. 85 § 1 kk w zw. z art. 85a kk w zw. z art. 86 § 1 kk przy wymierzaniu kary łącznej, co skutkuje tym, że wyrok nie odpowiada prawu.</p> <p>Z kolei oskarżony zaskarżonemu wyrokowi zarzucił szereg uchybień, które należało zakwalifikować jako błędna ocena zgromadzonego materiału dowodowego skutkująca błędem w ustaleniach faktycznych i ograniczenie prawa do obrony.</p>	<p># zasadny</p> <p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>	
<p>Zwięźle o powodach uznania zarzutu za zasadny lub niezasadny.</p>			
<p>Na wstępie należy wskazać, że podniesione przez skarżących zarzuty nie mogły być rozpatrywane z uwagi na zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej, o której mowa w art. 439 § 1 pkt 10 kpk, skutkującej koniecznością uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.</p>			

Zgodnie z przywołanym przepisem, sąd odwoławczy uchyla zaskarżone orzeczenie, jeżeli oskarżony w postępowaniu sądowym nie miał obrońcy w wypadkach określonych w art. 79 § 1 i 2 oraz art. 80 lub obrońca nie brał udziału w czynnościach, w których jego udział był obowiązkowy. Biorąc pod uwagę, że Sąd Okręgowy powziął wątpliwości co do poczytalności oskarżonego, dopuścił dowód z opinii sądowo - psychiatrycznej, następnie uzupełnionej.

Chociaż nie stwierdzono u niego objawów choroby psychicznej ani upośledzenia umysłowego, ale odnotowano organiczne zaburzenia osobowości z zaburzeniami procesów poznawczych. Zdaniem biegłych powyższy stan psychiczny w odniesieniu do zarzucanych mu czynów w znacznym stopniu ograniczał jego zdolność rozpoznania znaczenia czynów i pokierowania swoim postępowaniem w rozumieniu art. 31 § 2 kk. Ponadto wskazali, że w aktualnym stanie psychicznym oskarżony może uczestniczyć w postępowaniu, ale przy zapewnieniu mu pomocy prawnej. Taka sytuacja istniała nie tylko w postępowaniu

odwoławczym, ale także na etapie postępowania pierwszoinstancyjnego.

Zdaniem biegłych jego ówczesny stan psychiczny był bowiem zbliżony do obecnego. Wynika to z faktu, że stwierdzone u niego zaburzenia to proces przewlekły z tendencją do pogłębiania się objawów. Chociaż mógł uczestniczyć w postępowaniu, to ze względu na rozwlekłość wypowiedzi, gubienie się w nieistotnych szczegółach i zaburzenia koncentracji uwagi wymagał udzielenia mu pomocy prawnej.

Zgodnie z ugruntowanym orzecnictwem Sądu Najwyższego, naruszenie art. 79 § 1 pkt 3 i § 3 kpk ma miejsce nie tylko wówczas, gdy rozprawa przeprowadzona została bez udziału obrońcy, pomimo że sąd powziął wątpliwość co do poczytalności oskarżonego, ale także wtedy, gdy w świetle materiałów zgromadzonych w sprawie powinien był taką wątpliwość powziąć (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 22 czerwca 2001 r. w sprawie o sygn. akt III KKN 108/01).

Przechodząc na grunt niniejszej sprawy, okoliczności, w których miały zaistnieć zarzucane oskarżonemu zachowania, jak również sposób prowadzenia przez niego obrony - kiedy miał

trudności ze sformułowaniem pytań, wniosków i wypowiedzi, potrzebując na to dużo czasu i czyniąc to w sposób szczegółowy, rozwlekły i niekiedy nie związany z przedmiotem sprawy - powinny spowodować powzięcie przez Sąd Rejonowy wątpliwości co do jego poczytalności i możliwości samodzielnej obrony. Konsekwencją tego byłoby dopuszczenie dowodu z opinii sądowo - psychiatrycznej i ustanowienie obrońcy z urzędu. Jego udział w rozprawie - mając na uwadze wnioski wynikające z opinii uzyskanych na etapie postępowania odwoławczego - był bowiem obowiązkowy. Zważywszy na to, że Sąd Rejonowy tego nie zrobił, nie weryfikując poczytalności oskarżonego i pozbawiając go pomocy prawnej, której bezwzględnie potrzebował, doszło do naruszenia art. 439 § 1 pkt 10 kpk, które bez względu na inne ewentualne nieprawidłowości musiało skutkować uchynieniem zaskarżonego wyroku i przekazaniem sprawy Sądowi Rejonowemu do ponownego rozpoznania.

Wniosek

Prokurator wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez

zasadny

<p>wymierzenie kary łącznej 8 miesięcy pozbawienia wolności.</p> <p>Oskarżony wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.</p>	<p># częściowo zasadny</p> <p># niezasadny</p>		
<p>Zwiąże o powodach uznania wniosku za zasadny lub niezasadny.</p>			
<p>Z opisanych wyżej względów, skutkującym brakiem podstaw do rozpoznawania postawionych zarzutów, wniosek prokuratora nie mógł być uwzględniony. W przeciwieństwie do wniosku oskarżonego, który - choć z innych, szczegółowo opisanych wyżej względów - był w pełni zasadny.</p>			

<p>OKOLICZNOŚCI UWZGLĘDNIENIU Z URZĘDU</p>	<p>PODLEGAJĄCE</p>
<p>Wskazać wszystkie okoliczności, które sąd uwzględnił z urzędu, niezależnie od granic zaskarżenia i podniesionych zarzutów (art. 439 k.p.k., art. 440 k.p.k.).</p>	
<p>Zwiąże o powodach uwzględnienia okoliczności.</p>	
<p>ROZSTRZYGNIĘCIE SĄDU ODWOŁAWCZEGO</p>	
<p>5.1. Utrzymanie w mocy wyroku sądu pierwszej instancji</p>	

1.31	Przedmiot utrzymania w mocy
Zwiąże o powodach utrzymania w mocy.	
5.2. Zmiana wyroku sądu pierwszej instancji	
1.3.11.	Przedmiot i zakres zmiany
Zwiąże o powodach zmiany.	

5.3. Uchylenie wyroku sądu pierwszej instancji		
5.3.1. Przyczyna, zakres i podstawa prawna uchylenia		
	Art. 439 § 1 pkt 10 kpk	# art. 439 k.p.k.
Zwiąże o powodach uchylenia.		
Kontrola instancyjna zaskarżonego wyroku ujawniła zaistnienie bezwzględnej przyczyny odwoławczej określonej w art. 439 § 1 pkt 10 kpk. Jak już wyżej była mowa, Sąd Rejonowy powinien powziąć wątpliwości co do poczytalności oskarżonego i możliwości samodzielnej obrony. Wówczas, dopuszczając dowód z opinii sądowo - psychiatrycznej i ustanawiając obrońcę z urzędu, której jak się okazało bezwzględnie potrzebował z uwagi na organiczne zaburzenia osobowości z zaburzeniami procesów poznawczych, co w znacznym stopniu ograniczało jego zdolność rozpoznania znaczenia czynów i pokierowania swoim		

postępowaniem w rozumieniu art. 31 § 2 kk. Powyższe, niezależnie od granic zaskarżenia i poniesionych zarzutów, jak również wpływu uchybienia na treść orzeczenia, spowodowało konieczność uchylenia zaskarżonego wyroku i przekazania sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Rejonowemu.		
	Konieczność przeprowadzenia na nowo przewodu w całości	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiążle o powodach uchylenia.		
	Konieczność umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiążle o powodach uchylenia i umorzenia ze wskazaniem szczególnej podstawy prawnej umorzenia.		
4.	Konieczność warunkowego umorzenia postępowania	# art. 437 § 2 k.p.k.
Zwiążle o powodach uchylenia i warunkowego umorzenia ze wskazaniem podstawy prawnej warunkowego umorzenia postępowania.		
5.		# art. 454 § 1 k.p.k.
Zwiążle o powodach uchylenia.		
5.3.2. Zapatrywania prawne i wskazania co do dalszego postępowania		

<p>Rozpoznając raz jeszcze niniejszą sprawę Sąd Rejonowy ponownie przeprowadzi postępowanie dowodowe, po czym oceni zgromadzony materiał dowodowy zgodnie z regułami art. 7 kpk i rozstrzygnie o winie oskarżonego, pamiętając o obowiązkowym udziale obrońcy.</p>		
<p>5.4. Inne rozstrzygnięcia z wyroku</p>		
<p>Lp.</p>	<p>Wskazać punkt rozstrzygnięcia z wyroku.</p>	<p>Przytoczyć okoliczności.</p>
<p>Koszty Procesu</p>		

<p>Wskazać oskarżonego.</p>	<p>Wskazać punkt rozstrzygnięcia z wyroku.</p>	<p>Przytoczyć okoliczności.</p>
<p>W. M.</p>	<p>II</p>	<p>Biorąc pod uwagę, że w postępowaniu odwoławczym uczestniczył obrońca oskarżonego z urzędu, przyznano mu wynagrodzenie w kwocie 1 239,84 złotych, w tym podatek od towarów i usług, za pomoc prawną, jaką udzielił mu na tym etapie postępowania. Wzięto zatem pod uwagę wyrok Trybunału Konstytucyjnego z dnia 20 grudnia 2022 r. o sygn. akt SK 78/21, z którego wynika brak podstaw do rozróżnienia w rozporządzeniu w tym zakresie wynagrodzenia obrońców z urzędu i z wyboru. Obowiązywała zatem stawka za postępowanie odwoławcze nie w wysokości 420 złotych, ale w wysokości 840 złotych za pierwszy termin podwyższona o kwotę 168 złotych za kolejny.</p>

PODPIS

1.3 Granice zaskarżenia			
Wpisać kolejny numer załącznika 1			
Podmiot wnoszący apelację	Oskarżony		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Wina		
1.3.1 Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2 Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji.			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. - obraza przepisów prawa		

	materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu	
#	art. 438 pkt 1a k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. - obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. - rażąca niewspółmierności kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przepadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
1.4. Wnioski		
#	Uchylenie	# zmiana

1.3 Granice zaskarżenia			
Wpisać kolejny numer załącznika 1			
Podmiot wnoszący apelację	Prokurator		
Rozstrzygnięcie, brak rozstrzygnięcia albo ustalenie, którego dotyczy apelacja	Kara łączna		
1.3.1 Kierunek i zakres zaskarżenia			
# na korzyść # na niekorzyść	# w całości		
# w części	#	co do winy	
#	co do kary		
#	co do środka karnego lub innego rozstrzygnięcia albo ustalenia		
1.3.2 Podniesione zarzuty			
Zaznaczyć zarzuty wskazane przez strony w apelacji.			
#	art. 438 pkt 1 k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w zakresie kwalifikacji prawnej czynu przypisanego oskarżonemu		

#	art. 438 pkt 1a k.p.k. - obraza przepisów prawa materialnego w innym wypadku niż wskazany w art. 438 pkt 1 k.p.k., chyba że pomimo błędnej podstawy prawnej orzeczenie odpowiada prawu	
#	art. 438 pkt 2 k.p.k. - obraza przepisów postępowania, jeżeli mogła ona mieć wpływ na treść orzeczenia	
#	art. 438 pkt 3 k.p.k. - błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, jeżeli mógł on mieć wpływ na treść tego orzeczenia	
#	art. 438 pkt 4 k.p.k. - rażąca niewspółmierności kary, środka karnego, nawiązki lub niesłusznego zastosowania albo niezastosowania środka zabezpieczającego, przypadku lub innego środka	
#	art. 439 k.p.k.	
#	brak zarzutów	
1.4. Wnioski		
#	Uchylenie	# zmiana